

28.08.2013

Allaárvosaš gonagaslaš majesteahhta Garl Gustav, Ruota sámedikki stivrra ságadoalli Håkon Jons-son, Ruota sámediggeáirasat, Norgga sámedikki sáhkaolmmái Jarle Jonasen, Ruošša sámi parla-meanta jodiheaddji Valentina Sovkina, buorit árvoguošit!

Buvttán stuora iluin ja gudniin Suoma sámedikki dearvvahusa Ruota sámedikki válgaáigodaga rah-pamii. Hálidan maid sávvat lihku 20-jahkásaš Ruota sámediggái ja earenoamážit Ruota vuodđolágas namuhuvvon sámi álbmogii ja sávan menestumi čuovvovaš 20-jagi áigodahkii ja vel guhkit áigáinai.

Din válgaáigodat bohtá leat hui mávssolaš ja dehálaš Ruota sámi kultuvrra boahhteáigái ja riik-karájiid rasttildeaddji sámi ovttasbargui. Ruota sámi kultuvrra ovttá geađejuolggi, boazosápme-lašvuoda ja kultuvrra, uhkida ruvkeindustriija. Maiddái Suomas, Norggas ja Ruoššas ruvkeindustrii-ja lea geažos áigge stuorrume ja lea uhkádussan sámi kultuvrii. Min fuolat leat oktasaččat – mii leat okta álbmot njealji riikka viidodagas.

Dálá dilli buktá morašlaččat millii Álaheaju vuodđudanfidnu energiijaindustriija ávkin atnima Norggas 1970-logu ja 1980-logu molsašuddamis. Sápmelaččat vuoittahalle dalle ja Álaheadju huk-sejuvvui energiijaindustriija atnui. Dáistaleapmi Álaheajus doalvvui goitge Norgga sámi servoša ortniiduvvamii ja sámiid riektesajádaga buorráneapmi. Suomas Ovnnesjoga báddadanviggamuš, mii livččii dolvon Nuorta-Eanodaga boazosápmelaččaid guohtoneatnamiid dulvadeapmái, lei seam-malágán doarrun sulaid seamma áiggiid. Ovnnesjohka-dáistaleapmi lihkus vuittojuvvui ja johka ráfáidathttojuvvui sierralágain jagi 1983.

Dađi bahábut sámi searvvuš deaivida ain seamma buncaraggáid go 1970- ja 1980-logus ja vel daid ovdalge – váldokultuvrra ekonomalaš beroštumit ja luondduriggodagaiguin oanehissivttat ávkkas-tallan uhkidit sámi kultuvrra vuodu. Olmmošohka ii dađi bahábut leat ovdánan olu 30-40 jagis – geahnoheappot galget murdit ruđa fámu ovddas. Biras ja luondduriggodagaiguin ávkkastallamis sorjavaš kultuvrrat šaddet gillát. Dálkkádatrivdan, globalisašuvdna, árktalaš guovllu luonddurig-godagaid rahpaseapmi álkibut ávkkastallamii ja ekonomiiaroassu bohtet leat boahhteáiggi stuora hástalusat sámi kultuvrra boahhteáigái. Buncaraggát bohtet stuorrut boahttevuodas, jos sámiid riek-tedilli ja sámiid eananvuoigatvuodát eai čovdojuvvo buot njealji stáhtas.

Dilli lea earenoamáš duodalaš davviriikkain, mat riikkaidgaskasaš dásis deattuhit iežaset ovdamear-kalažžan olmmošrivttiid bealušteamis. Buncaraggát ja uhkit leat oktasaččat ja leanai dehálaš, ahte viggat gávdnat ovttas čovdosiid daidda buncaraggáide – mii soaitit dárbbahit sápmelaš searv-vušvuoda ja ovttasbarggu eambo go goassige ovdal. Jagi 2015 loahpa rádjái lea ulbmil oažžut gárvvisin ráddádallamiid davviriikkalaš sámi soahpamušas dehege konvensšuvnna. Ráddádallamat leat ovdánan njozet – ovdáneapmi ii leat dáhpáhuvvan olus ollenge. Mii dárbbahit goitge kon-venšuvnna, vai sámi kultuvra sáhtálii seailut ja ovdánit davviriikkain. Ovttaáigásaččat dainna lea stuorit dárbu gárgehit sámi ovttasbargoorgána, sámi parlamentáralaš ráđi sajádaga, rolla ja barggu, vai sáhttit áhpaseappot ovttastahttit vuimmiideamet ja veahkehit sápmelaččaid, geat dorrot iežaset kultuvrra beales. Eat dárbbat lasi hálldahusa, muhto konkrehta doaimmaid.

Váikko Gálloga ruvkefidnu lea stuora uhkki sámi servošii dáppe Ruota bealde, de dat lea maid vejo-lašvuodta buoridit sámiid riektesajádaga, dego Álaheaju ja Ovnnesjoga dáistaleamit leat leamaš

Norggas ja Suomas. Ruota sámediggi dárbbahuvvo dál eanet go goassige. Ruota sámediggeáirasat Ruota beal sápmelaččat vurdet dis čovdosa dillái, vurdet dis searvvušvuoda, jodiheami ja bargama oba sámi álbmoga buorrin. Dis vurdojuvvo olu, muhto jáhkán, ahte dis lea dávástus sámi servoša hástalussii. Suoma sámediggi lea gárvvis veahkehit ja addit doarjaga din dáistaleamis vuoigatvuodas iežaideattet kultuvrii ja ráinnas birrasii.

Sávan didjiide, buorit sámi álbmoga alimus ovddasteaddjit Ruotas, menestumi, roahkkatvuoda ja vuoimmi bargusteattet, mii gáibida dis olu!